

Qui socios augere potest, bene percutit hostes,
Quos fatis egregios nobis divina paravit
Gratia, nec nostrum teneat turbatio quenquam,
Cum bello quisquam nec adhuc superaverit

hostem

Ex quo cœpimus hoc, neq; sit superatus ab hoste.
Ut quid tanta tenet vestras turbatio mentes?
Penit ignavos cœpti fortassis honoris,
Cum vox istorum præclaras polluit aures;
Hosque piget venisse quidem, qui rura solebant
Vertere, qui curvis incumbere semper aratris,
Cunctaq; consumunt vertendo tempora glebas;
Et modo cum nequeat sua semina tradere fulcis,
Aut conculcato pedibus procumbere musto,
Nocte dieque moras istas casusque querantur,
Inque domos remeare suas fortasse minantur?

A *H* viles homines, quorum miserabilis ætas
Præsenti populo nullam gerit utilitatem, L
Semper agant, semperque gemant, agitentque
querelas,

Quos mores retinere suos infamia non est.
Nos bonitas, clarumque decus sejungat ab illis,
Et maneat nostro concordia semper in actu,
Sitque carens odio, qui vult servire Tonanti:
Si decies prohibetur iter, decies repetatur,
Et via testetur crebro dum perficiatur.
Ut tenuit semper teneat reverentia nostras
Curas, quod gerimus, quia totus conspicit orbis;

C *S*i citio non aderit quod gestit nostra voluntas,
Taetus ob hanc causam maneat formidine nemo:
Quod prohibet mensis, reddunt tibi namque

Kalendæ,
Cum Deus oratur; quod ab ipso forte vetatur
Tempore non modico citio præstat luce sub una.
*H*is populus dictis avidas ut præbuit aures,
Gaudia succedunt, turbatio, cura recedunt.
Moxque sequente die Domini Raymundus ibide
Berengarius adveniens, paucique suorum,
Jungit amicitiam. Pisani sœdere gaudent,
Et locum factum præstanti munere donant.
Cumque moras faciunt, morbosa peste fluente
Multi de populo fatis superantur iniquis.
Hicque Caim moriens mestos cum Presule cives
Dimisit, patrias non totus iturus adhoras.
Dumque premunt lacrimas, Pesulanis montis

alumhus

Cum sociis centum Guilelmus castra subintrat,
Armigeris ratibus vectis, turbaque pedestri,
Quos quasi viginti duxere per æquora naves.
Ast Aimericus generosa stirpe creatus,

Quæ Narbona colit, dominū patremq; ducemq;

Viginti vitreas fertur duxisse per undas

Naves, & celeri venisse per æquora cursu.

Hos quoq; Raymundus, cui Baltius extat origo,

Cui solitos Areolas impendere certat honores,

Atque secus Rhodanū castris reperitur, & arvis

Dives, consequitur laudato milite plena.

Ducens septenas undosa per æquora puppes;

Raymundus sacrifa potens, & strenuus actu

Militæ titulis, & qui fulgeant Arelate,

Cum propriis totidem vitreas venere per undas.

Tales Rusilium proceres latèque Biterræ, L

Et cum Nemausis Provincia tota sequuntur.

Quanta per Antonias transibant agmina terras,

Cum Romam venturus erat terrendo senatum

Cæsar, qui domitos Gallos juga ferre coegit,

Tanta Girundenses venisse feruntur in agros.

Explicit Liber Primus.

116

INCIPIT LIBER SECUNDUS.

J Amq; graves populis pelagū fulcare parabant
Clæses, cùm rediit de navi castra subintrans

Albertus, qui rector erat venisse Pirenem,

Illæsamque ratem pariter præfatus, equosque

Vi sitis oppressos vini potasse liquorem,

Exanimesque simul ponti maduisse sub unda.

Non prius ad Baleam pervenit prora minorem,

Retulit & Mauros ad se venisse rogantes

Et qua sint patria, quas & gradiantur ad horas.

Bozam petimus Januensis navita dixit, L John

Præcipue vestrum quoniam retinemus amorem,

Hanc formidantes, istud contingere litus

B Cura fuit, factos pro vobis fugimus hostes.

Nam nec habere valent nostras in prælia vires.

Offendunt quoscumq; queunt sinè crimine nostro.

Pervia Sarnigenis sunt æquora cuncta dolosis,

Turbanturque suo maris omnia regna furore.

Vidimus hos fulcare fretum nos, utque putamus,

Qualibet in vestra figent ^{mp} territoria ripa,

Cedere sive volunt nos, aut bona tollere nostra,

Auxilium nobis celeres præbete rogamus.

Scimus eos venisse quidem, multumq; timemus.

Mox ajunt: vos fertis equos, qui forte fremebant.

Rustica turba, refert, facit hoc irata frequenter

More suo fremitus agitans, faciensq; tumultus.

Hosticus inde globus fervens velociter alnos

Intrat, & intentis nos perturbare sagittis

Cogitat, & toto mentitos increpatore.

Nostra manus confusa satiis non segnius arma

Sumpfit, & in steriles accenditur ira furores,

Namq; citus veniens ventus dum vela tetendit,

Majoris Baleæ tribuit contingere litus;

Egressisque virum quendam per rura vagantem

Vidimus, & quantum locus ille remotus ab urbe

Sit, percunctamur: viginti milia dixit.

Nauimus & laticem, laticis data copia nobis

Et fuit, inque ratem vassisque, virisque receptis,

Æquora crispati Zephyrus, Zephyroq; faventes

Fleximus adversum Sardoas carbasa ripas.

Sulcantes igitur pelagus venientia vela

Aspicimus, dubitate prius, sed inarma videres

Veloci cursu juvenum properare catervam.

D Quoque modo properant quos terret aquaticus

Auster,

Ob pluvias operire domos, malæ tecta supellex

Imbris ne pereat pro mole cadentis in pedes,

Sic gladios, clipesque suos sibi tollere quisque

Certat, & intentæ sinuatos præparat arcus,

Taliter adveniunt pelagus fulcando carinæ,

Qualiter incedunt juncti Delphines in undis,

Quando natant aliquos non dando per æquora

faltus.

Noscimus, accipiunt nostras referuntque salutes.

Gaudia præcipiti posita suscepimus ira.

Qui postquam didicere viam, quam fecimus ipsi,

Quidve laborishonus passi fueramus ubique,

Sardiniæ demum sese docuere relictos.

Prævaluit Boreas, Zephyro: bis quinque diebus

Per mare nos vexit, ventoque cucurrimus illo.

Nemo tamen didicit, qua tunc foret insula parte.

Quovæ loco pelagi steterit Majorica post nos.

Interea ventus Libycis progressus abhoris,

Vela tenens possedit aquas salientibus undis,

Atque Pyrenæum nos ille reduxit ad amnem.

E *T*alia dicentem populus circumstat, & omnes

Si valeant, querunt, vel si patientur amici

Incolumes. Postquam vir dictus retulit, omnes

Murmure cum leto redeunt in castra catervæ.

Cumq; dies geminus bis sex geminaverat horas,

Advenere decem Pesulanis monte carinæ,

Quæ

valeant B